

Nemzeti Társalkodó.

Martius' 10-dik napján 1852.

Észrevételek.

A' Közhasznu Esméretok Tárának eddig elé
kijött két Kötetjéről.

(Végzet)

Egy érdeemes úri embertől hallottam
hogy kérdezőn egyet a' Szerkeztető urak
közzül van é magyar Athenássok? ez azt fe-
lelte a' mit a' Zsidók Szt. Pálnak: Sőt hírét
sem hallottuk. Úgy látszik ez igazság (leg-
alább az 1-ső Kötet megjelenésekor) mert
há a' Magyar Athenást kinyitották vala, mind-
járt az 1-ső lapon legelől látták volna un-
cialis betűkkel írva ABÁDI BENEDEKét,
mely nevet a' K. h. e. tárában híjában ke-
resünk. Ezen a' 16 ik század közepén élt fér-
fiut mint igen derék embert, 's a' reforma-
tionak különös élémozdítóját úgy emlitik sok
tudós magyar írók. Csak a' K. h. e. Tára
nem méltóztatta ötet halhatatlanságra, ki ezt
avagy csak az által is megérdemelte volna,
mivel ő volt a' legelső ki az uj testametu-
mot magyar nyelven legelébb kinyomtatta,
Szigeten 1541-ben. Vagy talám ezt kevés

érdemnek tartják? Én, 's merem mondani a' Magyar Haza, bizonyosan többnek tartjuk mint azt, ki halhatatlanságot csupán az által nyere hogy egy épisztolát írt Q. úrnak hexameterekben, vagy egy odát, sonettet, romanczot, akár ha úgy tetszik a' Lyrica poézisről és Lyricusokról egy kis értekezést. — Az 1-ső Kötet 446 — 7 lapján, az aszszonyi egyesületek íratlak-le, elég nagy pathossal, de mint rendszerént minden pathos, kevés sikerrel. A' lipsiai, düsseldorfi, koppenhágai, drezdai 'sat. aszszonyi egyesületeket dicsérettel említi az író, mond valamit a' bu-dairól és pestiről is; az erdélyi nemes aszszonyi egyesületet, melynek feje B. Jo'sika Jánosné Gr. Csáki Rosalia palotás és keresztetes Dáma ő excellja, és a' mely 1823 óta már oly sok és szép gyümölcsöket termett, még csak nem is említi. Hogy lehessen ezt magyarázni? Hiszem talám csak hallhatták hírét, ha nem egyébbről az esztendőnkénti pontos számadásból, mely az idén is kiadott 's fél ívnyi nyomtatásban az *Erdélyi Híradó* mellett mind a' két Hazába széljel küldetett. — Én tisztelem, bec ülöm az előhordott egyesületeket, 's jó volt ezeket is említeni, csak hogy idegen tárgyak ne tolják ki a' hazaiakat; különben Lexiconjok nem a' Magyar Hazára de Düsseldorfra 's Koppenhágára van alkalmaztatva. A' II-dik Kötet 51-dik lapján, az Alsó Lindvai *Bánffy* nemzetség íratlak-le. Igen helyesen, csak hogy szeretném okát tudni azon hajdoni derék

de már kiholt nemzetség mivel érdemlette inkább hat név szerint nevezett tagjaiban a' leírást, mint a' Hazánkban most is szépen virágzó Losonczi Gróf és Báró *Bánffy* nemzetség, mely a' Hazának oly sok derék vitézeket, nagy status-embereket, 's tudósokat adott. Legyen elég csak a' közelebbi időkből hármat említeni: Erdélynek a' Fel-séges Austriai Ház alatt első Kormányozóját *Bánffy Györgyöt*, a' tudós *Bánffy Farkast* ki a' *Tabularis Instructio*t írta, mely szerint folynak ma is törvénykezéseink, és közelebről elhunyt de örökre elfelejthetetlen Kormányozóját kicsiny Hazánkban a' nagy *Bánffy Györgyöt*. — Ezek epochalis emberek, első rangú csillagok voltak, és mégis nem csak ők, de nemzetségek is hogy valaha a' világon lett légyen, vagy hogy most is van, nem említettnek; midőn *Bihari János*, „kiben“ mint életírója mondá „ha magát mesterségesen idején képezhette volna, a' magyar műsika új alkotóját találta volna“ (ha találta volna!) egy fél lapot foglal-el. Én elhiszem hogy *Bihari* — nyugodjanak porfái! — olykor-olykor igen szépen mulattathatta a' Szerkeztető urakat, midőn literatori fáradságos munkálkodások után kevés pihenést és ujulást kerestek. Azt is hiszem hogy Cambridge, ángoly királyi Herczeget 's ama négy gavallérokat is igen szép vig éneklésre gerjeszthette, de engedjenek-meg nekem, a' mit a' Bánffiak a' csatamezőn, az író asztal-

nál és kormányon tettek a' Hazáért, mégis csak több mint a' Malbourg nótája 's a' világon minden gavallérok éneke, még a' b. e. Caffarellit sem vévén-ki. — Am álljon ott hát a' Bihari neve, csak hogy a' Losonczi Bánffyakat nem kellett volna ki hagyni. Hasonlólag ki van hagyva *Batizi András* kiről Bod Péter azt mondja: „volt ez egy nevezetes ember a' reformátorok között Magyarországon, nevezetesen a' Szilágyság reformáltatása neki tulajdonittatik.“ — Hát ez is kevesebb a' Malbourg nótájánál? 's ha több miért nincs meg neve a' K. h. e. tárában, mely Magyarországra alkalmaztatott?! De hogy minden hibáknak előhordásával oly hosszú ne legyek, mint a' K. h. e. Tára maga, a' leg nagyobb botránkozás kövére szállok-le, 's felszóllítom az érdemes Szerkeztető úrat mondjanak mütassanak nekem akar az elmúltból akar a' jelenkorból tudósabb, munkásabb, hasznosabb 's közönségesen megismertebb érdemü férfiakat Hazánk tudóssai és íróji között mint a' két *Budai, Ferencz és Ésaids?! 'S* hol találom fel az ök neveket? Sok nemü megbecsülhetlen érdemü munkájiknak homlokán, — a' haza szívének közepén kitörölhetetlen betűkkel, 's minden jóknak tisztelettel teljes emlékezetekben!!! — csak a' Magyar k. h. e. Tárában nem. Abban a' tárban mely X. urát (kit különben én jó hírében nagyon becsülök) de a' ki legszebb talentuma, legnagyobb görög és 'sido literaturája mellett is, soha egy köny-

yet sem adott-ki, dicsérettel említetteti olvasom. Engedjenek meg az érdeemes szerkeztető urak ez felette nagy hiba. Ugy látszik a' *Budaiak* nevével elfelejtették a' Ferencz polgári Lexiconját is, mert ha ezen ritka derék munkát jobban hasznalák vala, úgy Lexiconjokban annyi tetemes hiba nem lenne. Hozhatnék fel több példákat is, nézze meg akarki *Bod Pétert*, *Benköt*, *Budait*, *Mokryt* 'sat. meglátja hogy emberek maradtak-ki, kik a' magok idejeknek első rangu plánétáji voltak, kik mint hajnal-csillagok a' Haza egén vezették a' mívelődés fényes napját, de a' kiket mihelyt ezen szép nap fel kezdte tetszeni elfelejtettek. Es ennyi légyen elég annak megmutatására hogy a' K. h. e. Tárából sok hazai nevezetes tárgyak kimaradtak; 's ezzel lássuk a' második nem kissebb fogyatkozást mely ez hogy:

Sok felhozott hazai czikkelyek is merőben nem igazak, vagy igen silányon erdekeltetnek.

Legelébb is Erdély halhatatlan leíróját a' nagy *Benkő Jó'sefet* veszem-fel. Életemben ennél silányabb életrajzot nem olvastam. Nem kívánok én ily nemü munkában hoszuságot, de ha *Benkő Jó'sefről* is csak ennyit tudunk írni, úgy igazán nem tudom kinek életével lehetne egy lapot bétölteni. — Azonban a' szerkeztető urak nem is igen látszanak a' helyben gazdálkodni, legalább nem meg válogatva. A' kevésbé nevezetést hoszason írják-le, a' nevezetést röviden érdeklík

Arankának élete többet foglal el egy levélnél, a' *Benkő Jó'sefé* egy fél lap felét. Mily inversa proportio. Abban minden mendemondák felhozatnak, ebben a' tudni szükségesek is kihagyattak. Miként illik a' K. h. e. tarába hogy a' jó *Aranka* B. Domokos háta megett kardoson állott, tángyért adott, éstve vele kártyázott, ágját megvetette, csizmáját lehuzta megtisztította, 's másnap reggel megint a' Báróval kávézott; 's hogy a' szüctől kinek semmije sem volt, semmit sem vett-el?! *Benkő Jó'sef* is szegény legény volt, ő is huzhatta-le még kisebb urnak is csizmáját, 's kávézhatott nagyobb urral is; de nem ez a' miért ő minden idők tiszteletét megérdemlette, hanem eredeti megbecsülhetetlen munkái, melyek 20 külön tárgyakról több kötetekben vannak írva, 's melyek mint szent kútfők a' Haza esmértetésére, örökösön úgy fognak tekintetni. És még is ezen legmunkásabb tudossa a' két magyar hazának mint egy obscurior quidam úgy van, nem le írva, de lemázolva. A' neki fősvényül szánt néhány rendeket is többnyire gyengeségének festegetése tölti-bé; életének nevezetesebb törtétei, minden gyengesége mellett is magát kedveltető, embert becsüllő, kevélységet nem esmérő szép karaktere, tiszta egyenes lelke, 's hogy b. e. Fels. Mária Theresia a' kološvári universitásbeli egyik katédrával kínálta, 's a' Felséges Császár egy arany monetával ajándékozta-meg, valamint munkájának sokkal nagyobb része, nem említettnek.

Ha *Benkő* a' hajdoni Görögországban született volna, a' Prytanneumban tartották volna, ha Londonban, úgy pompás emlék-kövét a' Westminsterben bámulná a' maradék, de minthogy Magyar volt életében szigorgott; sirdombján egy fa czövek áll, 's emlékezete a' magyar K. h. e. tárában bé van mázolvva!! Talám hogy ezen fogytakozást jóvá tegyék, említik a' szerző urak hogy életleírását, melyet *Benkő Ferencz* ur írt nem keríthették-meg. Szép vallomás! De hát miből írták? Hát ez é a' planum, ez é egy a' Hazára alkalmaztatott K. h. e. táranak előkészületje? Ez az interessant kis könyv nálunk majd minden író-asztalon hever, 's a' ki ily uj és közönséges folyamatu könyvecskét nem tud megkeríteni, hogy fog a' Magyarországra alkalmaztatott K. h. e. tára' írásához! O Dii immortales! osztán kérem az érdemes szerző urat a' halottakat legalább kimélje-meg, 's ne irasson ott is élet-leírásokat, hol örökös a' nyugalom. A' b. e. *Benkő Ferencz*, volt enyedi Professor (nem Pap, vagy mint nevezni tetszik Predikátor) rég 1820 előtt megholt; de maradott a' földön egy más *Benkő Ferencz* is, ki M. Vásárhelytt szószollo, 's a' ki ennél fogva írhatta még itt e' földön, mint valósággal írta is a' *Benkő Jósef* életét, melyet a' szerző urak II-dik Kötet 193 lapján az enyedi Prédikátornak nevezett *Benkő Ferencz* legközelebbi (1820) munkájának keresztelnek-el. A' tudós philologusok teméntelen gyertyát vesztegettek, hogy *Ciceronak*,

Virgiliusnak, Tacitusnak 'sat. munkáit az úgynevezett *suppositusoktól* megválaszthatásák. Szegény *Lipsius, Graevius, Gronovius et Consortes!* ti 2000 esztendő's munkát fessegetétek 's lám hazai tudósink, — akarom mondani íróink — a' Hazában egy időben élő kevés íróinkat is összezavarják! Az I-ő Kötet 175 lapján oláh falunak Merulujnak aláztatott derek nagy és törökös Székely Homorod Almás falut nem említem. Egy oda való érdemes Székely atyafi e' mellett már nagyon méltólag felszóllalt és protestált. De nem tehetem hogy ily kiáltó hibán csudálkozásomat ki ne jelentsem. Hol voltatok Thébé, Persepolis, Babylon, melyik kalandos Anglus találja-fel helyeteket? Oh Istenem! mi csoda zagyvalék, vagy éppen a' földalatti csudállatos Saxa váráról való mese lehet a' régi geographia! Talám Jérusálem Áfrikában volt, 's mi azt hiszszük hogy Ásiában vala 's kegyes szarándokjaink megcsalatva, oda tettek búcsujokat. Ki áll jót értte ki ilyeket hall. — Oh Strabo! Strabo!

Ad vocem *Almás*, elébb kellet volna említnem, de itt is helye van. Hármat említi a' K. h. e. tára ezen név alatt mind csekélyebbeket, 's a' historiai férfiakról lakott nagy de most egyben omlott váráról híres, 's üveg hutájáról esmeretes N. Almást most a' Gróf Csáky uradalmát, nem említi. Az oly méltatlanul mázolt *Benkő Jósef* specialis Transilvániáját jó lenne leírni. E' nélkül bajoson boldogulnak. De talám gondol-

ják magokban a' mit nem tudunk elhalgatjuk 's majd kiírjuk: ezt 's ezt a' könyvet melyből többet és jobbat tanulhattunk volna nem kaptuk meg, *erroris agnitio dimidia emendatio*, 's így ezen könnyü gyónás által helyre van hozva a' hiba.

Végezetre, a' legnagyobb és botránkoztatobb hibát utoljára hagytam. Az 1-ső Kötet 504-dik lapján *Austriai Császárság* cikkelye alatt ez olvastatik: „a' Lutheránusok és Reformátusok Magyarországhban és Erdélyben?! a' R. Catholicusokkal *csaknem?! egyenlő* polgári jusokkal bírnak.“ Ezen cikkely alatt álló L-u oly nevet gyanítottam melyet én igen erősen tisztelék, 's mely sok derék munkáji által magát a' Hazában esmertetessé és becséssé tette; de a' hibát még sem mellőzhetem el szó nélkül. Én a' több szerkeztető urakat is mind tisztelém, szép szándékjokat becsülöm, de a' kivitel hijányait nem dicsérhetem. Azt kérdem azért mit térszen ez a' szerencsétlen *csaknem?! Én, és bizonyosan minden Magyarok, úgy értjük: Szinte de nem éppen olyan.* De hát, azt kérdem, az *erdélyi Protestánsok* (Magyarországról nem szóllok) nem tökéletesen egyenlő jusokkal bírnak a' R. Catholicus atyafiakkal? ki méri ezt állítani? Nálunk az országgyűlésén ezen kitételért ajtót zárnának! Talán semmiről annyi törvényink, árticulusink diplomáink, 'sat. nincsenek mint erről, de egyet sem hozok-fel, egyfelől azért, mivel az ő nevek legio, másfelől azért, nehogy egy

polgári törvényesen-szent axiomából, hoszas mutogatás által, oly problemat láttassam csinálni, melynek elébb mint a' quadratum hypotenusae-nak demonstratio-ra lenne szüksége. Elég ennyit mondanom: Erdélyben a' négy bevett vallások tökéletesen, 's minden legkisebb kivétel nélkül egyforma polgári 's vallásos szabadsággal bírnak. Ezt a' világ tudja, 's kétség kívül az érdemes közlő úr is, csak kár volt hát így nem írni, 's a' két országot így nevezetes különbségben, csupán az egyikre illő szerencsétlen *csaknem* alá szorítani. Az ily számos és kiáltó hibák csökkenteni fogják a' K. h. e. tára *Hitelét*, pedig a' lelkes Gróf *Szécsényi István* a' Hitelt teszi Magyarország boldogulása' főfeltételének. Vigyázzon azért a' Kiadó úr, nehogy *Hitelét*, mely ezen munkára nézve már sem áll a' legerősebb talpon, egészen elveszesse, 's jó czélból, de mint látszik nem elég készülettel kezdett munkája kezébe szakadjon.

De ideje már hogy a' *munka uralkodó lelkéről* is szóljak valamit. A' mi ezt illeti, ennek csak egy törvénye van nem csak a' magyar de akarmi nyelven írt munkákra nézve, és ezen jó léleknek csak egy neve: *Igazság* vagy *Egyenesség*. Egy író, ki nem csak azon nagy és nehéz munkát veszi magára hogy a' jelen elők között az érdem borostyánját, kioszsa, hanem még a' historia magusi lámpássával visszamégyen az őskor mohos temetőjébe, és a' sok századok nehéz elforgása alatt térré olvadt sírhalmokat fel-

tőri 's a' hajdonkor nagy lelkeit onnan elé idézi, hogy az ős-apák unokáik szájokból értsék-meg idvességeket vagy kárhozatjokat, egy oly író mondom ki ezen nagy és az isteni ítélet után legszentebb munkát magára meri vállalni, szükség hogy a' legszorosabb igazságot kövesse. Ne legyen benne semmi elő-ítélet, vallásos, politikai, vagy a' mi éppen nem példátlan literatori részrehajlás. Adjam meg az érdeemesnek érdemlett jutalmát, ne mint kegyelmet, de mint tartozást, halgassa-el a' mindennapi figyelmet nem érdemlő esméretlent, 's mondja-ki gyalázatját a' nagy bűnösnek, ha mindjárt ez a' bűnös hajdonkoronát viselt is. — Ezt a' hatalmat a' történet és élet-írónak az idő adta, 's e' nélkül a' historia egy udvari csapodár, ki a' nagyok tángyérát nyalván, ezen vékony kosztért egy egy tréfával vagy hazugsággal fizet. — Kimondjam é a' K. h. e. táráról ebbéli vélekedésemet is? Nekem úgy tetszik mintha ezen könyven a' könyvkötői szagon kívül valami más kedvetlen szag is lenne, melyet mint átaljában minden szagot, nem annyira leírni mint érezni lehet. Azonban az eddig mondottak világot vetnek a' következőkre. Nem akarom a' Szerkeztető urakat éppen oly nagy készületlenséggel vádolni hogy minden a' K. h. e. tárában előforduló fogyatkozásokat csupán ennek kontójára roj-ják. Nem, lehetetlen hogy Bod Pétert, Benkő Jó'sefet 'sat. valamivel jobban ne esmerték, 's a' két Budairól éppen semmit sem tud-

tak volna. Ezt fel nem tehetem. Azt vagyok
 azért kéntelen hinni: hogy azokról többet és
 bővebben írni szükségtelennek, ezeket pedig
 avagy csak megemlítani is érdemetleneknek
 látták. És mi okból? Egyéb okot igazán nem
 láthatok, (mert hogy ezek legmunkásabb
 tudóssai közzül valók a' Hazának azt tetteik
 bizonyítják) hanem ha azt, hogy nem tar-
 toztak azon literátori czéhbe mely újabb ír-
 dogálóinkból úgy látszik csak azért állott ösz-
 sze hogy egymást költsönbe bámulják és hír-
 dessék, 's mint a' Gallusok a' Capitoliumba
alterni innixi sublevantesque invicem et tra-
hentes, in summum evasere. (Livius Lib. V.
 Cap. 47) ők is egymást húzva és taszítva, míg
 az őrzők észre vennék, Olympusra felsegit-
 sék. De ebben czélt nem érnek; azon Lu-
 daknak, melyek a' Capitoliumot megmentet-
 ték, tollakból csinált hegyes kis török leta-
 szítják az érdemetlent, ha *nocte sublustri*
 fel mászott is oda. Tudok példákat, ('s ily
 forma a' K. h. e. tárában is van) mikor ifiu,
 még az oskolai port ki sem mosdott gyer-
 mekek, ha egy dagályos magasztaló épisztolat
 küldöttek N. N. úrnak, egy válasz által, mint
 valami Ritterschlaggal, egyszerre Apollo
 koszorussaivá neveztetek-ki, 's helyet fog-
 laltak a' hír olcsó templomában. És osztán
 az ily fegyvertelen vitézek kitolják az érde-
 meseket. Nézze-meg akarki a' *Handbuch der*
Ungrischen Poesie nevü könyvet, nyüsög az
 ily *minorum gentiumoktól*. Midőn a' Német
 ezt olvassa, csudát gondol minő sok Poétájí

vannak a' Magyaroknak! Én azt mondom: kissebb vagy nagyobb mértékben többekben látok talentumot, hiszem különben is azt tartják minden ember legalább egyszer életében poéta, de valóságos genialis poétája még csak három volt a' Magyaroknak, az annyira megvetett *Csokonai, Kisfaludi Sándor és Ber'sényi*. Minthogy pedig én ezen könyvet a' nevezett literatori czéh napló könyvének tartom, 's minthogy ennek mint látszik nagy befolyása van a' K. h. e. tárára, ennél fogva én sem az eddig elő kijött két kötetekben uralkodó lélekkel nem vagyok megelégedve, sem a' jövőkre semmi jót nem reméllek. — Várom a' III-dik Kötetet 's előre készülök a' szegény Csokonai gyalázását, 's az Y úr magasztaltatását olvasni. Ezt a' nótát már annyiszor hallottam hogy meg is szaktam, de még sem szerethetem. Kérdhetném utoljára még azt hát az A. B. és C. alá eső reformátorokat miért hagyták-ki? De megfelelek magam magamnak: Bizonyosan nem vallásos elő-ítéletből hanem — hanem, — — mit feleljek segítse- nek! —

Im ezek valának csekély, csak az egészet általánosan érdeklő, észrevételeim. Én megszoktam mindent ön gondolatim szerint mérni, 's még egy más szerencsétlen szokásom: hogy a' mint gondolom ki is mondom. Mennyiben van igazam mások ítélik-meg. — En senkitől sem vitatom vélekedése szabadságát, 's csak annyit kívánok hogy engedtes-

sék-meg nekem is ezen drága emberi jussal élni. — Tiszta lélekkel mondom, személyt sérteni nem akartam, 's erősen szerettem volna ha némely általam rostálgatott cikelyek alatt név nem áll vala, hogy lássák-meg azt hogy csak dolog a' mi nem tetszik, az embereket mind szeretem, becsülöm tisztelem, ha szintén nem is tartom mind póctáknak. — Hogy ezt annál inkább megbizonyítsam, hogy ne láttassam álorczás megtámadónak, midőn különben könnyen eltitkolhattam volna magamat, — imé felfedezett orczával megyek szembe az ellenitéletnek 's magamat megnevezem. —

Herepei Károly.

BCF Cluj Central University Library Cluj

A' Juhak' mostani vízkorságáról, és métellyéről.

Résztvévő sajnálással hallom kis Dáciánkban sok gazdáknak sajnos panaszszait, kik 100, 200 juhaikból ma alig számlálnak. 20, 30, 40 juhat, vízkorságban, 's mételyben elpusztulásokat állitván. — A' bizonyos: hogy a' két Szamos' mentin felettébb sok apró marhája elveszett az adozó közönségnek is.

All ugyan tavaji N. Társalkodónk' 43, 44 és 45-dik lapjain a' métely ellen egy oltalom orvasság; de nem biztat azon reményekre, hogy a' már veszőbe indult védtelen nyáj' megtartására eljussunk, — ezeken kell segíteni. — 152 juhaim gyanusok valá-

nak az őszön, vízkorság és métely betegségekről, — egyet a' közép idejüekből, mást a' vénekből leöleték, 's betegségéről megbizonyosodám, — az eddig való szokás szerint várék. M. országról vásárló Tótokat, nem jöttek; az Örmények az ifjabbakat kérték, 's elég jó árron, de 34-et rajtam akartak hagyni, így az $\frac{1}{4}$ terühért a' többit sem adám. Ki választaték 24-et fogatlanokat, 's már nem tartani valókat mézszáros' kézre, 9-et eladék, a' többi rajtam marada, a' többi közzé csapám. Így kinézésim ellen a' 2-dik télen is juhos gazda vagyok, kosokat keríték nekik; egy eldöglött belöllek; mája tüdője tele volt veszedelemmel. — Ez fogatlan vala nem sokat vettem számba; de a' Bácsomnak is 10 juha 5 báránnya lévén, juhait átvevém, egy bárány éppen olyan belső veszedelemmel elvesze, más vén juh is kornyadozni kezdé, ez már a' megtartás vágyát teljesen felébreszté, a' kinézendő tavaszi szükség is sarkala — így tevék:

A' sütő kemenczében a' tiszta ro'sot erősen megpergelém, 's forró melegiben frissen bor-seprő pálinkát jót (spiritus vini) tölték reá, 16-kupás vékára egy kupát, össze kavargatám, egybejárta jól, 's két vékát 149-nek oda adék enni; frissen felfalták, erőssen mohon ettek utánna, egy hét alatt egy sem vetett-meg; egy hét múlva ismét két vékát adék így elkészítve, frissen megevék; mohon ettek utánna, a' múlt héten kapák a' 3-dik portiót, egynek sincs' semmi baja.

Volt az első adás előtt olyas egy közép idejű juh 2 bányos, melynek a' mételytől gusája ereszkedett; ellohadt, semmi baja sincs, áldott órában legyen írva: egy sincs' beteg. — A' juhok a' nyáron is az őszön is kövérek voltak, a' kérői határon nyaralva: de a' rétjeire le nem bocsátám; őszszel sem.

A' ki az orvosság' alkotó részeit kíváná' átlátni, bonczolgatni, tégyen marha' vagy lud egyforma nagy májat, mely már feketedni, fenésedni kezd — szilva, vagy gabona és horsepró pálinkába, a' máj is egyforma nagy, a' pálinkák is egyenlő mennyiségben legyenek, — tartsa 3. 4. napig, következéseit testi szemével látni fogja, 's kevés itélő tehetség meggyőzi — a' marhák' tisztítására másképpen is használni szokott rós' fel lelkesítése' teljes erejéről. — A' ki vesztére indult juhait megtarthatja, 's hasznát látja e' közlésemnek jutalmául győződjék meg felöllem, hogy nem valék irigy, — és küldjen páros életemre egy pár jó sohajtást. Iram Déésen, Bőjt Hava 2-dik napján 1852-én.

Sepsi Szentgyörgyi Czakó János.

K é r d é s e k;

Ki nagyobb tolvaj? az ki öt forintot? vagy az ki egy 20 forintos kutyát lop-el?

Egy lyánkának szívét elrabolni, — vagy azt vissza adni, melyik vétekben remélhet az ifjú kegyesebb ítéletet a' szép nemtől?

M. G.